

ARBEIDSMEDISINSK AVDELING

ST. OLAVS HOSPITAL HF - UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

ÅRSRAPPORT FOR 2014

www.stolav.no/arbeidsmedisin

Innledning

Administrativ plassering

Arbeidsmedisinsk avdeling er administrativt underlagt Klinikk for Lunge- og arbeidsmedisin ved St. Olavs Hospital HF – Universitetssykehuset i Trondheim. Klinikksjef er Anne Hildur Henriksen. Avdelingen har lokaler i østfløya i 2. etg i 1902-bygget på sykehuset. Her disponerer vi sammen med NTNU et kontorlandskap med 16 plasser, og sammen med Arbeidsmiljøavdelingen ved St. Olavs hospital tre undersøkelsesrom, spiserom og møterom. Avdelingen er også tilknyttet Institutt for samfunnsmedisin ved Det medisinske fakultetet ved NTNU (se v. nedenfor).

Milepæler

Året har vært et år preget av konsolidering etter at det i 2013 var flere som sluttet og flere som begynte ved avdelingen. Nye medarbeidere i 2014 er Lena Brødreskift som i mars begynte som sekretær i 80 % stilling.

LIS Sindre Rabben Svedahl fikk i mai 2014 Norsk arbeidsmedisinsk forenings forskningspris for artikkelen Inflammatory Markers in Blood and Exhaled Air after Short-Term Exposure to Cooking Fumes. Ann Occup Hyg. 2013;57(2): 230–9.

Avdelingen leverte og presenterte i oktober 2014 en sluttrapport fra oppdraget for NSB med å gjennomføre epidemiologiske undersøkelser av krefthypypighet og dødelighet av hjerte-karsykdommer hos ansatte ved jernbaneverkstedene på Marienborg.

Fra avdelingen har vi i 2014 deltatt aktivt i arbeidet ved St. Olavs hospital med å få opprettet et regionalt tverrfaglig senter for allergi og overfølsomhet.

Høsten 2014 ble vi kontaktet av representanter fra Forsvarets orkester, Trondheim symfoniorkester og Trøndelag teater om å bli med på dannelsen av et helsenettverk for sceniske kunstnere i Midt-Norge. Fra avdelingen deltok vi på en studiereise til Arbeidsmedisinsk avdeling i Odense i Danmark og har senere vært med på opprettningen av nettverket.

Vi har i deler av 2014 hatt hyggelig hospitering fra PhD kandidat Sampada Bhagwat som har hatt kontor plass hos oss for å slutføre sitt doktorgradsprosjekt ved Universitetet i Tromsø og PhD Tonje Strømholm fra Direktoratet for arbeidstilsynet som har hatt kontor plass hos oss for å slutføre en artikkel som hun startet arbeidet med mens hun var ansatt hos oss..

Samarbeid om landbrukshelse

Avdelingen har fra 2008 en faglig samarbeidsavtale med Landbrukets HMS-tjeneste (LHMS) på Kongsberg. Avtalen innebærer utveksling av informasjon og faglig bistand innen arbeidsmedisin og yrkeshygiene. En av hensiktene med avtalen er at avdelingen på litt sikt skal forsøke å styrke kompetansen og prosjektvirksomhet innen landbruk og helse. LHMS ble fra 1.1.2014 en del av Norsk landbruksrådgivning (NLR) og heter nå NLR-HMS.

Samarbeid med bedriftshelsetjenester og bedrifter

Avtalen som avdelingen har hatt med Elkem Tana om arbeidsmedisinske og yrkeshygieniske tjenester ble i 2014 forlenget med 5 nye år.

Avdelingen har i 2014 også gjort en god del yrkeshygienisk arbeid også for andre deler av Elkem-konsernet.

Brukergruppe

Avdelingen fikk i 2008 opprettet en brukergruppe med representanter for Arbeidsmiljøskaddes landsforening, Landslaget for hjerte- og lungesyke og Norges astma- og allergiforbund. Leder for gruppa er fra 2009 Rolf Broholm fra Hørselshemmedes forening. Avdelingen har hatt kontakt med brukergruppa og de har fått årsrapport og målbeskrivelse, men det har i 2014 ikke vært noen møter.

Besøk i avdelingen

Vi hadde den 27. november besøk av Den norske legeforenings spesialitetskomite for arbeidsmedisi

”Status presens”

Ved utgangen av 2014 hadde vi ved avdelingen tre overleger, en sykepleier, to yrkeshygienikere, en yrkeshygienisk prosjektmedarbeider, en sekretær i 80 % stilling, to LIS ansatt og to LIS i vikariater. Aktiviteten med yrkeshygienisk og pasientrettet arbeid, samt undervisning og egen videre og etterutdanning er fortsatt høy.

OPPGAVER OG MÅLSETTINGER

Hovedmålsetting

Arbeidsmedisinsk avdeling vil arbeide for å gi befolkningen, den øvrige helsetjenesten og arbeidslivet i Midt-Norge et faglig fullverdig og geografisk likeverdig tilbud av arbeidsmedisinske tjenester for gjennom det å bidra til forebygging av arbeidsrelaterte skader og sykdommer.

Delmålsettinger/oppgaver

- 1) Utrede pasienter der man mistenker at det foreligger en yrkesmessig årsak til deres sykdom. Ved siden av vektlegging av forebyggende tiltak er det en målsetting med dette å bidra til at pasientens rettigheter i forhold til NAV og andre blir ivaretatt og at personer med arbeidsrelaterte sykdommer eller skader får tilrettelegging for fortsatt deltagelse i arbeidslivet. Ventetiden for henviste pasienter skal ikke overstige 2-3 måneder.
- 2) Foreta vurderinger og arbeidsmiljøutredninger på arbeidsplasser i tilknytning til pasienter der avdelingen er involvert i utredningen, eller der avdelingen har fått henvendelse fra bedriftshelsetjenester eller andre.
- 3) Samarbeide med bedriftshelsetjenester og andre om forebyggende tiltak og oppfølging av arbeidstakere som er eller har vært utsatt for mulig helseskadelig påvirkning i arbeidssammenheng.
- 4) Drive arbeidsmedisinsk forskning og utredning bl.a. om hvordan fysiske, kjemiske, biologiske, psykiske og organisatoriske forhold i arbeidslivet virker inn på folks helse. Dette skal skje ved at avdelingen driver egne internt og eksternt finansierte forskningsprosjekter, og at avdelingens personale deltar med fagkunnskap i forskningsprosjekter som drives av bedriftshelsetjenester og andre avdelinger/institusjoner.
- 5) Være konsultasjons- og informasjonsorgan for myndigheter, institusjoner, bedrifter, fagforeninger og andre i spørsmål som angår sammenhengen mellom

- arbeid og helse.
- 6) Drive utdanning i arbeidsmedisin og yrkeshygiene.

Personalet ved avdelingen har i 2014 bestått av:

- Avdelingssjef / overlege Bjørn Hilt
- Overlege Oddfrid Aas (nestleder og fast stedfortreder for avdelingssjef)
- Yrkeshygieniker Morten Buhagen
- Yrkeshygieniker Solveig Føreland (Permisjon til 1.9.2014)
- Sykepleier, klinisk spesialist Torgunn Qvenild
- Overlege Siri Slåstad
- Sekretær Lena Brødreskift, 80 % stilling fra 10.2.2014
- Lege i spesialisering Sindre Rabben Svedahl
- Lege i spesialisering Anna Grønskog
- Lege i spesialisering (vikar) Signe Lohmann-Lafrenz
- Lege i spesialisering (vikar) Idun Alma Torvik Ramsdal
- Lege i spesialisering (vikar) Anne Haug (til 28.2.2014) Forsker Pål Romundstad (20 %)

Eksternt finansierte prosjektmedarbeidere:

- Prosjektmedarbeider Siri Fenstad Ragde (fødselsperm til 1.9.2014)

Bjørn Hilt og Solveig Føreland har 20 % bistillinger ved Institutt for samfunnsmedisin (ISM) ved DMF ved NTNU som h.h.v. professor II i arbeidsmedisin, universitetslektor II i yrkeshygiene. Under Solveig Føreland sin permisjon vikarierer Anna Grønskog og Morten Buhagen i hver sin 10 % stilling ved ISM. Det arbeides for at flere av de ansatte som driver med forskning og undervisning skal få formell tilknytning til Institutt for samfunnsmedisin ved NTNU.

Poliklinikk

Poliklinikkvirksomheten er en av hovedoppgavene til avdelingen. De fleste henvisningene til Arbeidsmedisinsk poliklinikk kommer fra fastlege/allmennlege, men vi får også henvisninger fra andre sykehusavdelinger, først og fremst fra lungeavdelingen, samt privatpraktiserende spesialister og bedriftsleger. Også i 2014 hadde vi mange sakkynndigoppdrag for NAV i forbindelse med spørsmål om yrkessykdom. De fleste som blir henvist til vår poliklinikk, kommer naturligvis fra vår egen helseregion, men vi har også noen fra andre deler av landet, heriblant noen "second opinion"-saker. Vi har også dette året greid å holde korte ventelister ved poliklinikken. De fleste får time innen 2 måneder etter at vi har mottatt henvisningen.

Antall utredninger ved Arbeidsmedisinsk poliklinikk holder seg på et nokså jevnt nivå fra år til år. I 2014 hadde vi ca 280 utredninger. Personer med lungesykdommer og andre luftveisplager utgjør fortsatt den største sykdomsgruppen ved poliklinikken. Vi får også henvist relativt mange med kreftsykdom. I 2014 ble 40 personer med en kreftdiagnose utredet ved poliklinikken, av disse hadde 26 lungekreft og 5 hadde mesoteliom. Av andre tilstander som ble utredet, kan nevnes 7 tilfeller med spørsmål om vibrasjonsbetinget skade og 33 tilfeller av hudsykdommer hvorav 28 saker dreide seg om kontakteksemer. Vi får fortsatt henvist personer med spørsmål om løsemiddelskade, men antallet har gått stadig nedover de siste årene. I 2014 ble det i 5 tilfeller

funnet holdepunkter for toksisk betinget hjerneskade. En relativt stor andel av dem som var henvist med spørsmål om løsemiddelskade, viste seg å ha en uspesifikk overfølsomhetstilstand.

For enkelte av pasientene har vi i forbindelse med utredningen hatt samarbeid med bedriften og/eller bedriftshelsetjenesten. I noen saker ble det som ledd i utredningen foretatt bedriftsbesøk. Ellers har vi som før gjennomført samarbeidsmøter med Lungeavdelingen og Hudavdelingen og med våre samarbeidende nevropsykologer.

Yrkeshygiene

Som i 2013 har det yrkeshygieniske arbeidet i 2014 vært preget av at avdelingen i deler av året har hatt bare en yrkeshygieniker. Arbeidet har i stor grad bestått av eksponeringsvurderinger i forbindelse med polikliniske pasienter, undervisning ved DMF samt noe ekstern undervisning og rådgivning. En del ressurser har også vært brukt på yrkeshygienisk undervisning ved NTNU, IØT som avdelingen har et tett samarbeid med. Ved avdelingens faste samarbeidsmøter med lungeavdelingen, hudavdelingen og eksterne nevropsykologer har det også vært yrkeshygienisk deltakelse.

Marienburgprosjektet ble avsluttet i 2014. Her ble det skrevet en rapport som, i tillegg til den epidemiologiske og arbeidsmedisinske delen, inneholdt en retrospektiv vurdering av eksponeringene ved NSBs verksted på Marienburg fra 1950-tallet. Prosjektrapporten ble ferdigskrevet i oktober og presentert for de ansatte og pressen i et allmøte den 14. oktober.

Etterspørselen etter yrkeshygieniske vurderinger og måleoppdrag fra bedrifter og bedriftshelsetjenester varierer fra år til år. Dette antas å ha en viss sammenheng med Arbeidstilsynets satsningsområder og varierende krav om eksponeringsvurderinger. Man skal heller ikke se bort fra at bedriftshelsetjenestene etterhvert blir mer selvhjulpne på dette området.

Yrkeshygieniske oppdrag:

- Støvmålinger i Elkem Bremanger, desember 2014
- Masketthetstesting hos Elkem Thamshavn, september 2014
- Måling av kvikksølv i laboratorium på Sintef, oktober og november 2014

Bedriftsbesøk med yrkeshygienisk deltakelse har vært gjort ved følgende bedrifter:

- Mantena AS, Marienburg, Trondheim
- Lyng Drilling AS, Leksvik
- Øya Frisør, St. Olavs Hospital, Trondheim
- Nortura AS, Malvik
- Minera AS, Oppdal
- Intra AS, Malvik
- Nidar AS, Trondheim (med medisinstudenter)
- Orkel AS, Orkdal (med medisinstudenter)
- St.Olavs Hospital, Dyrestallen, Trondheim (med NTNU-studenter)
- Byåsen videregående skole, Trondheim (med NTNU-studenter)
- Møller Bil AS, Trondheim (med NTNU-studenter)

Avdelingens utstyrspark for prøvetaking har i noen grad vært utlånt til NTNU og andre som vi har et visst samarbeid med. Utstyrsparken har ikke vært fornyet på noen år og begynner til en viss grad å bli preget av dette.

Temadager:

Avdelingen har siden starten i 1990 arrangert arbeidsmedisinske temadager stort sett to ganger hvert år. Målgruppa for temadagene er bedriftshelsepersonell i Midt-Norge.

Temadagene i 2014 var:

- 13.03.2014 Hus og helse
- 06.11.2014 Sveising. Yrkeshygiene og arbeidsmedisin

Frokostseminar:

Vi har i noen år invitert andre fagfolk og interesserte til frokost og faglig påfyll noen ganger i året. I 2014 var det bare et frokostseminar den 18. februar om Skiftarbeid, årvåkenhet og reaksjonsevne v/ Bjarte Sæter hvorpå vi av kapasitetshensyn valgte inntil videre å stille aktiviteten i bero.

Undervisning

Internundervisning

Som ledd i kravene for leger som er i spesialistutdanning gjennomføres et program med tverrfaglige fagmøter og litteraturmøter i til sammen to timer hver uke. Avdelingen har et utdanningsutvalg for LIS leger. Utdanningsutvalget rapporterer hvert år til legeföreningen om internundervisningen for legenes spesialistutdanning og som nevnt hadde vi i 2014 besök fra Legeföreningens spesialitetskomite for arbeidsmedisin.. Utdanningsutvalget ved avdelingen besto ved utgangen av 2014 av Siri Slåstad, Anna Grönskag og Signe Lohmann-Lafrenz.

Medisinstudenter.

Hoveddelen av undervisningen i arbeidsmedisin skjer i studentenes semester ID og IIIC, men faget undervises på flere stadier under medisinstudiet, ofte i samarbeid med andre avdelinger. Stöyskader blir for eksempel omtalt under ÖNH-avdelingens undervisning om hörselsskader. Samlet timetall i arbeidsmedisin for medisinstudentene er 49 timer forelesninger og 26 timer andre læringsformer. De fleste av de ansatte ved avdelingen engasjert i denne undervisningen.

I stadium ID presenterer studentene i grupper en oppgave om arbeidsmiljöpåvirkninger og helse i valgte yrker. I stadium IIIC er en uke satt av til arbeidsmedisin. I denne uka blir det forelest over sentrale tema som ikke er dekket tidligere i studiet og en dag brukes til bedriftsekskursjoner. I 2014 kunne studentene velge mellom Nidar sjokoladefabrikk i Trondheim og den mekaniske bedriften Orkel på Fannrem.

Ingeniörstudenter og EVU-kurs

Fra avdelingen undervises det også i arbeidsmedisin og yrkeshygiene ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse på NTNU

Spesialistutdanningen og legers videre- og etterutdanning

I 2014 har avdelingen hatt leger i spesialisering (LIS) som enten har fullført eller begynt på spesialistutdanningen ved arbeidsmedisinsk institusjon. Alle LIS har veiledningsopplegg ved avdelingen og deltar i internundervisningen. Anna Grönskag, Signe Lohmann-Lafrenz og Anne Haug deltok i 2014 i gruppebasert veiledningsprogram som ledd i deres spesialistutdanning i arbeidsmedisin.

Oddfrid Aas og Siri Slåstad er med i programkomiteen for Midnorsk forum for arbeidsmedisinere som hadde møte på St. Olav 20.5. og i Direktoratet for arbeidstilsynet 13.11.

Prosjekter og annet

Aktuelt prosjektarbeid ved avdelingen vises stikkordmessig i tabellen nedenfor. Mer utførlige beskrivelser av de fleste av enkeltprosjektene finnes på hjemmesiden

[www.stolav.no/arbeidsmedisin.](http://www.stolav.no/arbeidsmedisin) ”

Prosjekt	Kommentarer
Lungefunksjon og nattarbeid	Delprosjekt i forhold til resultater fra Freifjordprosjektet
Arbeidsmiljø og sykenærver hos leger	Samarbeidsprosjekt innen HOUPE-prosjektet
Kokker, arbeidsmiljø og helse	Prospektiv kohortundersøkelse 2010-2020.
Obstruktive lungesykdommer i yrket	Samarbeid med HUNT
Arbeidsrelaterte årsaker til lungekreft	Samarbeid med Lungeavdelingen og Kreftavdelingen. Publisert i 2014
Skader i landbruket	Fra 2010, Samarbeid med Senter for bygdeforskning og IRIS.
Lungehelse hos bønder	Samarbeid med HUNT
Psykisk helse hos bønder	Deltagelse som biveileder i hovedprosjekt ved HUNT.
Epidemiologiske oppfølgingsundersøkelser blant tidligere og nåværende ansatte ved NSBs verksteder på Marienborg i Trondheim	Presentert med rapport i 2014.
Nevropsykologiske undersøkelser av tannhelsepersonell	Oppfølging av tidligere prosjekt om kvikksølveksponering og mulige helseskader hos tannhelsepersonell.
Måling av diatermirøyk på operasjonsstuer	Ferdig 2013, Under publisering

Våre fremste samarbeidspartnere for prosjektarbeid har i 2014 vært HMS-fagmiljøet ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse ved SVT-fakultetet ved NTNU, STAMI, HUNT, LHMS, Senter for bygdeforskning, Institutt for samfunnsmedisin ved DMF, nevropsykolog Helge Sletvold og Kjemisk institutt ved NTNU og BHT ved NSB i Trondheim.

Bjørn Hilt er biveileder for doktorgradsstipendiat Hanne Weggeberg ved Kjemisk institutt på oppgaven Metal characterization of different size fractions of airborne particulate matter and health effects in humans. Hovedveileder er professor Trond Peder Flaten ved Kjemisk institutt. Bjørn Hilt er også biveileder for cand vet Magnhild Torske i et doktorgradsprosjekt fra om bønders psykososiale arbeidsforhold og psykiske helse i HUNT. Hovedveileder er professor Steinar Krokstad ved HUNT.

Bjørn Hilt var i 2014 medlem av sakkyndig komite for bedømmelse av PhD Bente Ulvestad for opprykk til forsker kode 1183 ved Statens Arbeidsmiljøinstitutt og den 25.9.2014 ordinær annen opposent ved Bård Freberg ved disputas for graden PhD ved Universitetet i Oslo. Bjørn Hilt var inntil september 2014 medlem av ekspertkomité for programmet Kemiska hälsorisker ved AFA Försäkring i Sverige.

Siri Slåstad har i 2014 deltatt i Legeforeningens Sakkyndig komite for kompetanseområdet i allergologi, og er valgt som NAMFs representant i denne komiteen fra 2014 til 2017. Hun leder en arbeidsgruppe som utarbeider forslag til organisering av Regionalt kompetansesenter for allergi, astma og overfølsomhetssykdommer ved St.Olavs Hospital og har som ledd i dette også deltatt i Helsedirektoratets nettverksgruppe for allergisentre. Videre er hun styremedlem i Arbeidsmiljøsentret.

Solveig Føreland er med i arrangementskomiteen for Norsk yrkeshygienisk forening sin kurshelg og årskonferanse i Trondheim i 2015. Hun ble godkjent som Europeisk registrert toksikolog (ERT) i 2014.

Morten Buhagen er sensor for Norsk Yrkeshygienisk Sertifisering (NYS) ved sertifisering av yrkeshygienikere.

Oddfrid Aas er medlem av institusjonsutvalget i Namf.

Foredrag

Hilt:

- Erfaringer med praktisk litteratursøk. Kurs i prosjektarbeid og forskningsmetoder i arbeidsmedisin, STAMI, Oslo 12.3.2014
- Biologiske faktorer og helse, EVU kurs NTNU, 31.3.2014
- Arbeidsrelatert lungekreft og asbestbetingete lungesykdommer, Kurs i arbeidsrelaterte lungesykdommer, Universitetet i Bergen, 23.9.2014
- Immuntoksikologi, EVU-kurs NTNU, 12.9.2014
- Menneskelige kostnader ved yrkesskader og yrkessykdommer. Arbeidsmiljøskaddes landsforening Møre og Romsdal, Ålesund 19.9.2014
- Arbeidsrelaterte lungesykdommer – hva bør legene tenke på. Spesialistkurs i lungesykdommer, NTNU, 26.9.2014
- Arbeidsrelaterte lungesykdommer EVU kurs NTNU 2. og 3.10.2014
- Presentasjon av Marienborgrapporten, NSB Marienborg, 14.10.2014
- Lungetoksikologi. Toksikologi for arbeidsmedisinere, NTNU, Trondheim 13.-15.10. 2014
- Kokker og Helse, Kompetansekongress, NHO-reiseliv, Asker 17.10.2014

Buhagen:

- Asfalt, gruver, tunneller, EVU-kurs, NTNU, 5 september
- Støy, EVU-kurs, NTNU, 22 og 23 oktober
- Sveising og eksponeringer, Bedriftsintern opplæring, Skanska Øysand, 7 mai
- Yrkesmessige eksponeringer, Toksikologi for arbeidsmedisinere, NTNU, 5 oktober
- Presentasjon av Marienborgrapporten, NSB Marienborg, 14.10.2014

Slåstad:

- Yrkesastma. Allergologi, grunnkurs II, Dnlf/UiO, Oslo, 15.10.14.
- Allergi og overfølsomhet i arbeidslivet. Temadag Arbeidsmedisinsk avdeling, Trondheim, 12.11.14.

Føreland:

- Oppsummering av IARC monograph meeting volume 11: Carcinogenicity of fluoro-edenite, silicon carbide fibres and whiskers and carbon nanotubes, SiCMA board meeting, Amsterdam, Nederland, 20.11.14
- Biologisk overvåkning i arbeidsmedisinsk praksis. Kurs i toksikologi for arbeidsmedisinere, NTNU, Trondheim, 14.10.2014

Aas:

- Har løsemiddelutredninger en fremtid? Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Tromsø 1. – 2.9. 2014
- Risiko for arbeidsrelaterte forplantningsskader. Praktiske tiltak. Toksikologi for arbeidsmedisinere, NTNU, Trondheim 13.-15.10. 2014
- Helseundersøkelser av bønder. Kursuke for Norsk landbruksrådgivning, Gardermoen 10. – 12.11. 2014

Grønskag:

- "Kvinner og arbeidshelse" - Kvinnehelsefagdag 2014, 4.desember 2014, Oslo, Rikshospitalet

Lohmann-Lafrenz:

- Organisatorisk og psykisk arbeidsmiljø og helse. Forum for verneombud, St. Olavs Hospital, 14.5.2014
- Hørsel hos lastebilsjåfør. Midt-norsk forum for arbeidsmedisinere, 20.5.2014
- Eksposering for diisocyanater og helse. Kynningsrud/ Bygghelsetjenesten, Trondheim, 5.6.2014
- Hvordan få mest mulig ut av veiledningen? Arbeidsmedisinsk høstmøte, Tromsø 3.9.2014 (Sammen med Rabben Svedahl)
- Sykenærvær blant leger, Forskerlunsj AFFU, Østmarka, Trondheim, 18.9.2014

Rabben Svedahl

- Korleis få best mogeleg utbytte av rettleiing. LIS-dag for de arbeidsmedisinske avdelinger, Tromsø. 3.9.2014 (sammen med Lohmann-Lafrenz)
- Kokker, Arbeidsmiljø og helse, fagdag ved Institutt for samfunnsmedisin, NTNU 12.12.2014.

Deltakelse på kurs / konferanser / faglige møter**Hilt:**

- Fagseminar for professor Petter Kristensen, STAMI, Oslo 28.1.2014
- IPPNW 24th World Congress, Astana, Kazakhstan, 25.-30.8.2014
- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, UNN, Tromsø 1.-2.9.2014
- AFA försäkring, Kemiska hälsorisker i arbetslivet. Avslutningskonferanse, Stockholm 5.9.2014.

Buhagen:

- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, UNN, Tromsø 1.-2.9.2014

Føreland:

- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Tromsø 1– 2.9.14.
- IARC monograph meeting volume 11: Carcinogenicity of fluoro-edenite, silicon carbide fibres and whiskers and carbon nanotubes, Lyon, Frankrike 30.09-07.10.14. (Observer for SiCMA)
- Occupational hazards and reproductive health, NIVA kurs, Espoo, Finland 3-6.11.14
- Portacount Fit Test Operator Training, RPA, Bristol, England, 24.10.14

Aas:

- Norsk arbeidsmedisinsk forenings vårkonferanse, Larkollen, 7. – 9. 5. 2014
- Jubileumsseminar ved Yrkesmedisinsk avdeling, Haukeland 21.8. 2014
- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Tromsø 1. – 2.9. 2014
- Occupational Hazards and Reproductive Health, NIVA-kurs, Finland 3. – 6.11. 2014

Slåstad

- Norsk arbeidsmedisinsk vårkonferanse, Namf, Larkollen, 7.-9.5.2014
- European Respiratory Society International Congress (ERS), Munich, 6.-10.9.2014
- Allergologi grunnkurs II, Dnlf/UiO, Oslo, 13.-17.10.2014
- Allergifrisk, Helsedirektoratet, Oslo 19.-20.10.2014

Lohmann-Lafrenz:

- Prosjektarbeid og forskningsmetoder i arbeidsmedisin, Universitetet i Oslo, 10.-13.3.2014
- Psykososiale og organisatoriske forhold i arbeidslivet, NAMF, Son, 5.-7.5.2014
- Høstmøte mfor de arbeidsmedisinske avdelingene, inkl. LIS-dag, Tromsø 1.-3.9.2014
- International conference on Physician Health, London, 15.-17.9.2014
- Yrkesdermatologi. Universitetet i Bergen, 27.-28.10.2014

Grønskag

- Psykososiale og organisatoriske forhold i arbeidslivet, Namf, Son 5.-7.5.2014
- Toksikologi for arbeidsmedisinere, NTNU, Trondheim 13.-15.10.2014
- Yrkesdermatologi, Universitetet i Bergen 27.-28.10.2014

Rabben Svedahl

- Psykososiale og organisatoriske forhold i arbeidslivet. Namf, Son. 5.-7.5.2014.
- Høstmøtet for de arbeidsmedisinske avdelinger, Tromsø. 1.-3.9.2014
- Kurs i Arbeidsbetinget lungesykdommer, Universitetet i Bergen. 22.-24.9.2014
- Toksikologi for arbeidsmedisinere, NTNU, Trondheim. 13.-15. oktober.

Torvik Ramsdal

- Psykososiale og organisatoriske forhold i arbeidslivet. Namf, Son 5.-7.5.2014
- Toksikologi for arbeidsmedisinere, NTNU, Trondheim, 13.-15.10.2014.
- Innføring i statistikk. Internetskurs: Del 1», 1.9.-10.11.2014

Fenstad Ragde

- Forsvarlige arbeidsforhold i ekstremt arbeidsmiljø, Norsk yrkeshygienisk forenings vårmøte, Oslo, 12.5.2014
- Høstmøtet for de arbeidsmedisinske avdelinger, Tromsø. 1.-3.9.2014

Publikasjoner / rapporter / sammendrag ("abstracts") / formidling

- Helsekadelig håndtering av elektronisk avfall. Redaksjonell artikkel av Matilde Risopatron Berg i Tidsskrift Nor Legeforen 2014;134:402 med kommentarer fra Morten Buhagen og Bjørn Hilt.
- Kokkeyrket – bedre enn sitt rykte. Intervju med Bjørn Hilt om vår rapport i Kjøkkenskriveren – Tidsskrift for matomsorg Nr. 1 2014: 14-5 v/ Elisabeth Strøm
- Lyngen B, Buhagen M, Qvenild T, Svendsen K, Tufvesson E, Hilt B. Short term exposure to low amounts of airway irritants in a swine confinement building and inflammatory markers in blood and exhaled air. Ann Agricult Environ Med 2014;21(3):479-84.
- Hilt B, Sletvold H, Svendsen K (2014) The Occurrence of Delayed Adverse Health Effects in Dental Personnel after Exposure to Mercury. Dentistry 4:220. DOI: [10.4172/2161-1122.1000220](https://doi.org/10.4172/2161-1122.1000220)
- Svendsen K, Aas O, Hilt B. Nonfatal occupational injuries in Norwegian farmers. Safety Health Work 2014;5;147-51.
- Slåstad S, Leira HL, Aas O, Amundsen T, Sørhaug S, Grønberg BH, Hilt B. Arbeidsbetinget lungekreft i Sør-Trøndelag. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134:1043-7.
- Hilt B, Aas O. Undersøkelser av kvikksølveksponering og helse hos tannhelsepersonell – Hva har vi lært? Ramazzini 2014;21(4):18-9.
- Oust Torske M, Hilt B, Glasscock D, Lundqvist P, Krokstad S. Anxiety and depression symptoms among farmers, The HUNT Study, Norway. Den 22. Norske epidemiologikonferansen, Trondheim 29.-30. Oktober 2014. Norsk epidemiol 2014:24 (suppl. 1);43.
- Buhagen M, Grønskog A, Fenstad Ragde S, Hilt B. NSBs verksteder på Marienborg – En epidemiologisk oppfølgingsundersøkelse blant tidligere og nåværende ansatte. Rapport, Arbeidsmedisinsk avdeling, St. Olavs hospital oktober, 2014
- Aas O. Når et nyttig desinfeksjonsmiddel kommer på avveie – To arbeidstakere med akutte luftveisplager etter eksponering for ozon. Ramazzini 2014;21(2):10-1.
- Slåstad S, Leira HL, Aas O, Amundsen T, Sørhaug S, Sundstrøm S, Grønberg BH, Hilt B. Occupational lung cancer in Middle Norway. Poster, ERS International Congress Munich, 6.-10.9.2014.
- Slåstad,S: Arbeidsrelatert astma – hvem bør gjøre hva i den diagnostiske utredningen? Ramazzini 2014;21(2):10-1.

For mer informasjon om avdelingen og vår virksomhet, vennligst se

www.stolav.no/arbeidsmedisin

Kontaktadresse: Arbeidsmedisinsk avdeling, St. Olavs Hospital HF,
Postboks 3250 Sluppen, 7006 Trondheim
Tlf: 72571314, Fax: 72571347, e-post: arbeidsmedisin@stolav.no

Besøksadresse: St. Olavs hospital, 1902-bygget, andre etasje i østfløya.